

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvineného **D. M. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia** podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 24. novembra 2011 v Bratislave dovolanie obvineného D. M. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. júna 2011, sp. zn. 3To 156/2010, a rozhodol

t a k t o :

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por. dovolanie obvineného D. M. **sa o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Ružomberok rozsudkom z 22. septembra 2010, sp. zn. 1T 184/2009, uznal obvineného D. M. za vinného z prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

hoci mu bolo rozhodnutím Okresného dopravného inšpektorátu PZ v Liptovskom Mikuláši, sp. zn. ORP-P-727/ODI-E-2008, z 31. júla 2008, ktoré toho istého dňa aj nadobudlo právoplatnosť, uložená sankcia – zákaz činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 10 mesiacov, za spáchanie priestupku proti bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky podľa § 22 ods. 1 písm. h/ zák. č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, dňa 8. decembra 2008 približne o 12.00 hod. riadil osobné motorové vozidlo zn. VW Polo, ev. č. L., v centre mesta L., kde na B. ulici bol o 12:15 hod. kontrolovaný policajnou hliadkou.

Okresný súd Ružomberok ho za to odsúdil podľa § 348 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák. na trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov. Podľa § 49 ods. 1 písm. a/ Tr. zák. mu súd výkon trestu odňatia slobody

podmienečne odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu vo výmere 1 (jeden) rok. Zároveň mu podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. uložil trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá na dobu 18 (osemnásť) mesiacov.

Krajský súd v Žiline uznesením z 30. júna 2011, sp. zn. 3To 156/2010, odvolanie obvineného D. M. podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený D. M. v zákonom stanovenej lehote prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. R. H. dovolanie, ktoré oprel o dovolacie dôvody uvedené v § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por.

V písomných dôvodoch dovolania obvinený D. M. (ďalej tiež „dovolateľ“) argumentoval tým, že podľa jeho názoru oba sudy nesprávne právne posúdili skutok ako trestný čin marenia výkonu úradného rozhodnutia, hoci skutok trestným činom nie je. Dovolateľ nepopiera, že riadil motorové vozidlo v čase, kedy mu bol rozhodnutím správneho orgánu právoplatne uložený zákaz činnosti, avšak len z toho dôvodu, že u svedkyňi V., ktorá pôvodne vozidlo šoférovala, došlo k náhlemu zhoršeniu zdravotného stavu. S vozidlom preto zastavila na najbližšom parkovisku, on si presadol na miesto vodiča a na odporúčanie lekárky MUDr. H., ktorú svedkyňa V. medzičasom telefonicky kontaktovala, si to nasmeroval s vozidlom do najbližšej lekárne, aby svedkyňa V. zakúpil lekárkou odporúčané lieky. Na ceste do lekárne ho zastavila hliadka. Z týchto dôvodov je dovolateľ presvedčený, že konal v krajnej núdzi, ktorá okolnosť vylučovala posúdenie jeho konania ako trestného činu. Má za to, že táto okolnosť bola v konaní aj dostatočne preukázaná, no sudy ju nevzali do úvahy. Podľa jeho názoru sudy hodnotili dôkazy neobjektívne, jednostranne a viacerými listinnými dôkazmi sa vôbec nezaoberali. Taktiež nebrali do úvahy výpoveď svedkyne MUDr. H.. V ďalšej časti dovolania potom dovolateľ podrobne rozoberal vykonané dôkazy, hodnotil ich zo svojho uhla pohľadu, poukazoval na rozpory a na to, v čom sudy podľa neho vyhodnotili tie ktoré dôkazy nesprávne.

V petite dovolania potom navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Žiline ako aj rozsudok Okresného súdu Ružomberok zrušil.

K dovolaniu obvineného D. M. sa písomne vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry v Ružomberku, ktorý ho považoval za nedôvodné, a preto dovolanie navrhol zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) preskúmal dovolanie obvineného D. M. a zistil, že dovolanie síce bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), prostredníctvom splnomocneného obhajcu (§ 373 ods. 1 Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť na neverejnom zasadnutí, lebo je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Podľa § 374 ods. 1 Tr. por., dovolanie už pri jeho podaní musí byť odôvodnené tak, aby bolo zrejmé, v ktorej časti sa rozhodnutie napáda a aké chyby sa vytýkajú rozhodnutiu alebo konaniu, ktoré rozhodnutiu predchádzalo.

Podľa § 374 ods. 2 Tr. por. v dovolaní sa musí uviesť dôvod dovolania podľa § 371 Tr. por.

Najvyšší súd Slovenskej republiky pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších (mimoriadnych) procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por. V dovolacom konaní je úlohou dovolacieho súdu posúdiť, či dovolaťove námietky obsahovo napĺňajú niektorý z ním uplatnených dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 Tr. por.

Prvý z dovolacích dôvodov, ktoré dovolať v posudzovanom prípade uplatnil, je dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom.

V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom treba uviesť, že záver obsiahnutý vo výroku o vine je výsledkom určitého procesu, v ktorom súdy musia najprv dôkazy zákonným spôsobom vykonať, tieto potom zhodnotiť podľa svojho vnútorného presvedčenia založeného na starostlivom uvážení všetkých okolností prípadu jednotlivo i v ich súhrne a nezávisle od toho, či ich obstaral súd, orgány činné v trestnom konaní alebo niektorá zo strán. Výsledkom tohto procesu, ktorý primárne spadá do právomoci súdu prvého stupňa, je zistenie

skutkového stavu veci. Dopĺňovať, alebo korigovať tieto skutkové závery môže len odvolací súd. Dovolací súd je v dovolacom konaní skutkovým stavom tak, ako ho zistili súdy prvého a druhého stupňa, viazaný. Dovolací súd dokazovanie nevykonáva, preto mu neprislúcha hodnotiť správnosť a úplnosť zisteného skutkového stavu veci, ani preskúmať úplnosť (rozsah) vykonaného dokazovania, či zaoberať sa otázkou hodnotenia dôkazov. Hodnotenie dôkazov je fáza dokazovania, ktorá nasleduje až po vykonaní dôkazov. Hodnotiť možno len tie dôkazy, ktoré boli vykonané zákonným spôsobom. Dôkazy, ktoré boli zadovážené v rozpore so zákonom, nie sú v trestnom konaní použiteľné a sú teda nehodnotiteľné.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. sa vzťahuje práve na prípady zaobstarania, teda vykonania dôkazov súdom v rozpore so zákonom a zároveň na situáciu, že sa súdne rozhodnutie o takéto dôkazy opiera. Tento dovolací dôvod ale obsahovo nenapĺňa námietka týkajúca sa neúplnosti dokazovania, ani námietka nesprávneho hodnotenia dôkazov.

V posudzovanom prípade dovolateľ nekonkretizuje, ktorý dôkaz a z akých dôvodov nebol súdom vykonaný zákonným spôsobom. Pochybenie v tomto smere nezistil ani dovolací súd. Námietky dovolateľa smerovali len všeobecne do rozsahu vykonaného dokazovania a do roviny hodnotenia dôkazov, kde dovolateľ súdom vyčítal neobjektívnosť a jednostrannosť hodnotenia dôkazov, resp. to, že sa viacerými listinnými dôkazmi vôbec nezaoberali. Je teda evidentné, že tieto jeho námietky dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g/ Tr. por. obsahovo nenapĺňajú.

Druhý dovolací dôvod, ktorý obvinený D. M. uplatnil je dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por., podľa ktorého dovolanie možno podať, ak je rozhodnutie založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Z dikcie § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je zrejmé, že dôvodom dovolania nemôžu byť nesprávne skutkové zistenia. Preto pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia o existencii dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i/ Tr. por. je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy prvého a druhého stupňa. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je určené k náprave tých najzávažnejších, v zákone výslovne uvedených procesných a hmotnoprávnych chýb, ale nie k revízií

skutkových zistení urobených súdmi prvého alebo druhého stupňa. Tieto skutkové zistenia dovolací súd nemôže ani meniť, ani dopĺňať. V rámci posudzovania existencie tohto dovolacieho dôvodu súd skúma to, či skutok ustálený súdmi v pôvodnom konaní bol subsumovaný (podradený) pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone. Len opačný prípad odôvodňuje naplnenie tohto dovolacieho dôvodu.

Do úvahy prichádzajú dve alternatívy a síce, že skutok mal byť správne kvalifikovaný ako iný trestný čin, alebo že skutok nie je trestným činom. Spomenutý dovolací dôvod napĺňa aj zistenie, že rozhodnutie je založené na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia. Rozumie sa ním zhodnotenie otázky, ktorá nespočíva priamo v právnej kvalifikácii skutku, ale v právnom posúdení inej skutkovej okolnosti majúcej význam z hľadiska hmotného práva.

Dovolateľ vo vzťahu k tomuto dovolaciemu dôvodu argumentoval, ako už bolo vyššie podrobne rozvedené tým, že skutok nie je trestným činom, lebo on konal v krajnej núdzi, ktorá okolnosť vylučuje protiprávnosť jeho činu. Súdy podľa dovolateľa túto okolnosť nesprávne vyhodnotili, v dôsledku čoho následne skutok chybné kvalifikovali ako trestný čin. Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatujúc, že ide o námietku právneho charakteru, ktorá spadá pod uplatnený dovolací dôvod, skúmal preto, či uvedená námietka bola uplatnená dôvodne.

Podľa § 24 ods. 1 Tr. zák., čin inak trestný, ktorým niekto odvracia nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom, nie je trestným činom.

Podľa odseku 2 cit. par., nejde o krajnú núdzu, ak bolo možné nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému týmto zákonom za daných okolností odvrátiť inak, alebo ak spôsobený následok je zjavne závažnejší ako ten, ktorý hrozil. Rovnako nejde o krajnú núdzu, ak ten, komu nebezpečenstvo priamo hrozilo, bol podľa všeobecne záväzného právneho predpisu povinný ho znášať.

Význam krajnej núdze ako okolnosti vylučujúcej protiprávnosť činu v trestnom práve spočíva v odvracaní nebezpečenstva na záujem chránený trestným zákonom na úkor iného záujmu chráneného trestným zákonom, a to za podmienok uvedených v § 24 Tr. zák. Ide o stret záujmov spoločnosti na ochrane rôznych spoločenských vzťahov za podmienky,

že jednému z týchto spoločenských vzťahov priamo hrozí nebezpečenstvo, ktoré sa nedá odstrániť inak.

Použitie ustanovení o krajnej núdzi vyžaduje súčasné (kumulatívne) splnenie štyroch podmienok vzťahujúcich sa k pojmu „nebezpečenstvo“. Musí ísť o nebezpečenstvo, ktoré hrozí záujmu chránenému Trestným zákonom, ktoré hrozí priamo (bezprostredne), za daných okolností ho nie je možné odvrátiť iným spôsobom (zásada subsidiarity) a ten, komu nebezpečenstvo hrozí, nie je povinný ho znášať. Zároveň platí, že spôsobený následok nesmie byť zjavne závažnejší, ako ten ktorý hrozil (zásada proporcionality).

Dovolací súd z obsahu spisového materiálu zisťuje, že argumentácia obvineného D. M., že konal v krajnej núdzi, bola podstatou jeho obhajoby už v konaní pred súdom prvého stupňa, ktorý sa ňou náležite zapodieval a riadne sa s ňou vyrovnal. Rozhodnutie súdu prvého stupňa bolo následne podrobené prieskumu zo strany odvolacieho Krajského súdu v Žiline, a to dokonca opakovane, keď v prvom prípade odvolací súd na základe odvolania obvineného D. M. napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie s konštatovaním, že o správnosti skutkových zistení vznikli závažné pochybnosti a na ich objasnenie je potrebné niektoré dôkazy opakovať, ako aj vykonať ďalšie dôkazy.

Po doplnení dokazovania v intenciách vymedzených odvolacím súdom prvostupňový súd svoje skutkové zistenia ustálil v tzv. skutkovej vete výroku o vine. S týmito zisteniami sa odvolací súd plne stotožnil. Z nich vyplýva, že okolnosti, za ktorých obvinený D. M. konal, nespĺňali podmienky krajnej núdze uvedené v § 24 Tr. zák. Prečo tomu tak bolo, oba súdy náležite zdôvodnili, keď poukázali na porušenie zásady subsidiarity, teda že nebezpečenstvo priamo hroziace záujmu chránenému Trestným zákonom bolo možné za daných okolností odvrátiť inak.

Dovolací súd v posudzovanej veci dospel k rovnakému záveru ako súdy prvého a druhého stupňa, teda že obvinený D. M. nekonal v stave krajnej núdze, lebo popisovaná situácia, kedy svedkyňa V. ako vodička už nebola ďalej schopná zo zdravotných dôvodov viesť motorové vozidlo bez užitia magnézia, ktoré nemala k dispozícii, nebola situáciou krajnou (hraničnou) a mohla a mala byť vyriešená bez toho, aby sa dovolateľ dopustil protiprávneho konania.

V tejto súvislosti dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že posudzovanie splnenia ostatných taxatívnych podmienok krajnej núdze (zásady proporcionality, subsidiarity) prichádza do úvahy až po ustálení, že v konkrétnom prípade skutočne záujmu chránenému Trestným zákonom, nebezpečenstvo bezprostredne hrozilo.

Priamo hroziacim nebezpečenstvom je nebezpečenstvo, ktoré hrozí bezprostredne. Inak povedané, za priamo hroziace nebezpečenstvo je treba považovať taký stav, kde vývoj udalostí rýchlo speje k poruche alebo aj prípad, kde tento vývoj nepokračuje, ale sú splnené takmer všetky podmienky potrebné k tomu, aby hroziaca porucha nastala, keď k uskutočneniu zostávajúcej podmienky postačí náhoda, ktorá môže kedykoľvek bezprostredne a s veľkou pravdepodobnosťou nastat'.

Naopak, konanie v krajnej núdzi nie je možné, keď možnosť poruchy ešte hrozí vo vzdialenejšej budúcnosti (*napr. ak hladina vodného toku stúpa, ale ešte nedosahuje kritickú hranicu, alebo zdravotný stav osoby ešte nevykazuje známky potreby akútnej lekárskej pomoci*), ani keď nebezpečenstvo už pominulo, vrátane prípadov, keď už ďalšie nebezpečenstvo nehrozí, pretože sa zmenilo na poruchu (*napr. dedina je zaplavená po strechy, alebo osoba, ktorá potrebuje rýchlu lekársku pomoc, je už mŕtva*).

Zo skutkových zistení súdov nevyplývalo, že by svedkyňa V. bola v kritickom čase priamo, t. j. bezprostredne ohrozená na živote alebo na zdraví, teda že by jej zdravotný stav vykazoval známky urgentnej potreby lekárskej pomoci. Práve naopak, lekárka MUDr. H. vo svojej výpovedi na hlavnom pojednávaní uviedla, že *„nedá sa povedať, že jej stav a neužitie magnézia by mohlo ohroziť ju, prípadne iných vodičov. Takýto stav sa u pani V. stáva veľmi často.“* To nakoniec potvrdila vo svojej výpovedi i svedkyňa V., keď uviedla, že podobné stavy mala predtým štyri alebo päť krát. Nešlo teda o ojedinelú nevoľnosť, ktorá by ju prekvapila náhle a neočakávane, pri ktorej by spanikárila a nevedela, čo robiť. Naopak, svedkyňa V. už vedela, ako sa tento stav prejavuje, ako dlho približne potrvá, vedela i to, že jej môže pomôcť magnézium, ktoré zapije väčším množstvom tekutín ako aj to, že ju tento stav neohrozuje bezprostredne na živote alebo na zdraví ani v prípade, že magnézium nemá pri sebe. Vypovedala tiež, že ak by sa jej niečo také stalo a bola by sama, musela by si zavolať pomoc, najskôr manžela. I z toho je zrejmé, že sama nepovažovala daný stav za taký, ktorý by ju bezprostredne ohrozoval na zdraví, resp. na živote. V opačnom

prípade, teda ak by sa cítila bezprostredne ohrozená, privolala by si rovno rýchlú zdravotnú pomoc. Obvinený D. M. vypovedal, že zdravotný stav svedkyne V. poznal. Pravdivosti jeho tvrdenia nasvedčuje fakt, že spolu pracovali na obecnom úrade už viac ako osem rokov. Správne potom oba súde poukázali na skutočnosť, že zlý zdravotný stav svedkyne V. nepotvrdili ani zasahujúci príslušníci Policajného zboru a že bez významu nie je ani fakt, že sa o zlom zdravotnom stave svedkyne V. pri spisovaní záznamu s príslušníkmi Policajného zboru obvinený D. M. ani slovom nez zmienil, hoci tvrdil, že jeho konanie bolo ovplyvnené (motivované) práve iba a len zlým zdravotným stavom svedkyne V..

Z vyššie uvedeného preto možno bez akýchkoľvek pochybností uzavrieť, že konanie obvineného D. M. v kritickom čase nevykazovalo zákonné znaky konania v krajnej núdzi. Oba súde tak dospeli k správne právnemu záveru, aj keď venovali väčšiu pozornosť nesplneniu zákonnej podmienky subsidiarity, t. j. že nebezpečenstvo (priamo hroziace záujmu chránenému trestným zákonom) bolo možné odvrátiť inak, než samotnému faktu, či svedkyňa V. nebezpečenstvo v posudzovanom prípade skutočne priamo a bezprostredne hrozilo, ktoré posúdenie z dôvodov už vyššie uvedených malo prednosť.

Vo vzťahu k právnej kvalifikácii skutku dovolací súd pre úplnosť konštatuje, že skutok opísaný v tzv. skutkovej vete výroku o vine rozsudku súdu prvého stupňa bol správne právne posúdený ako prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. d/ Tr. zák.

Podľa § 382 písm. c/ Tr. por., dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Tr. por.

Obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne, teda vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 Tr. por. Pokiaľ tomu tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pritom ale v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c/ Tr. por. Rovnako sa postupuje v prípade, ak uplatnené námietky síce pod uplatnený

dovolací dôvod spadajú, ale nie sú dôvodné, teda ak je zrejmé, že uplatnený dovolací dôvod v danej veci nie je splnený.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na základe vyššie uvedeného konštatuje, že v trestnej veci obvineného D. M. neboli splnené dôvody dovolania predpokladané ustanoveniami § 371 ods. 1 písm. g/, písm. i/ Tr. por., a preto dovolací súd s použitím § 382 písm. c/ Tr. por. uznesením dovolanie obvineného D. M. na neverejnom zasadnutí odmietol.

Toto uznesenie bolo prijaté jednomyseľne.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 24. novembra 2011

JUDr. Juraj K l i m e n t , v. r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Anna Halászová